

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA

2016, nr 5

Uniwersytet Śląski w Katowicach
Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji

adam marszałek

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA

Rada Naukowa:

José L. da Costa (University of Alberta, Edmonton, Kanada), Ludmiła L. Choruzá (Київський університет імені Бориса Грінченка, Ukraina), Sixto Cubo Delgado (Universidad de Extremadura, Hiszpania), Manuel Lucero Fustes (Universidad de Extremadura, Badajoz, Hiszpania), Zenon Jasiński (Uniwersytet Opolski), Bronislava Kasáčová (Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica, Słowacja), Piet Kommers (University of Twente, Holandia), Hristo Kyuchukov (Freie Universität Berlin, Niemcy), Tadeusz Lewowicki (Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP w Warszawie – przewodniczący Rady), Włodimir I. Ługowij (Національна академія педагогічних наук України, Ukraina), William New (Beloit College, WI, USA), Jerzy Nikitorowicz (Uniwersytet w Białymstoku), Marian Nowak (Katolicki Uniwersytet Lubelski), Katarzyna Olbrycht (Uniwersytet Śląski), Idzi Panic (Uniwersytet Śląski), Irina A. Pisarjenko (Российский Государственный Педагогический Университет им. А. И. Герцена, Санкт-Петербург, Rosja), Wiktor Rabczuk (PEDAGOGIUM Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie), Jana Raclavská (Ostravská univerzita v Ostravě, Republika Czeska), Halina Rusek (Uniwersytet Śląski), Andrzej Sadowski (Uniwersytet w Białymstoku), Mirosław Sobiecki (Uniwersytet w Białymstoku), Lech A. Suchomłynow (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Ukraina), Marta M. Urlińska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Zespół Redakcyjny:

Ewa Ogrodzka-Mazur (redaktor naczelny), Alina Szczurek-Boruta (zastępca redaktora naczelnego, redaktor tematyczny), Barbara Grabowska, Anna Szafrńska-Gajdzica (sekretarze redakcji, redaktorzy tematyczni), Adam Mikrut (redaktor statystyczny), Urszula Klajmon-Lech (redaktor językowy – język polski), Agata Cieniała (redaktor językowy – język angielski)

Adres Redakcji:

„Edukacja Międzykulturowa”

Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji

ul. Bielska 62, 43–400 Cieszyn

tel. 33 8546202; <http://weinoe.us.edu.pl/content/weinoe/edukacja-miedzykulturowa>

Recenzenci: Laura de la Trinidad Alonso Díaz, Jaroslav Balvín, Krystyna Bleszyńska, Pavol Dancák, Wioleta Danilewicz, Halina Grzymała-Moszczyńska, Andrej Harbatski, Soňa Kariková, Leszek Korporowicz, Mariusz Korczyński, Kazimierz Kossak-Głowczewski, Jacek Kurzepa, Hanna Mamzer, Stefan Mieszalski, Jolanta Miluska, Tadeusz Miluski, Dorota Misiejuk, Jolanta Muszyńska, Inetta Nowosad, Jelena Petrucijová, Andrzej Radziejewicz-Winnicki, Petro Sauch, Tadeusz Siwek, Swietłana Sysojewa, Barbara Weigl, Teresa Wilk, Dariusz Wojakowski

Redaktor prowadzący: Paweł Jaroniak

Redaktor techniczny: Ryszard Kurasz

Korekta: Sylwia Sass

Projekt logo: Tadeusz Lewowicki

Projekt okładki: Krzysztof Galus

© Copyright by Wydawnictwo Adam Marszałek & Uniwersytet Śląski w Katowicach
Toruń 2016

ISSN 2299-4106

Publikacja dofinansowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wydawnictwo prowadzi sprzedaż wysyłkową:

tel./fax 56 648 50 70; e-mail: marketing@marszalek.com.pl

Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87–100 Toruń

tel. 56 664 22 35, 56 660 81 60, e-mail: info@marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl

Drukarnia nr 2, ul. Warszawska 52, 87–148 Łysomice, tel. 56 678 34 78

Spis treści

Wprowadzenie	11
---------------------------	----

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

ALINA SZCZUREK-BORUTA Wolontariat międzynarodowy w perspektywie edukacji międzykulturowej	19
URSZULA MARKOWSKA-MANISTA, EWA DĄBROWA Uczeń jako „Inny” w polskiej przestrzeni edukacyjnej – krytyczne spojrzenie na szkołę w kontekście zróżnicowania kulturowego	34

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA NA ŚWIECIE

NIKOLAJ NAKAZNYJ, ANNA KYRPA European clubs or euroclubs as forms of introduction of intercultural education and innovative technologies	55
SVETLANA SYTNYAKIVSKA Bilingual education of social sphere specialists in Ukraine (the case of Zhytomyr Ivan Franko State University)	65

KOMUNIKATY Z BADAŃ

EWA OGRODZKA-MAZUR Preferencje aksjologiczne dzieci i młodzieży z pogranicza polsko-czeskiego. Od wartości materialnych do postmaterialnych	77
---	----

PIOTR DŁUGOSZ

- Ku Europie – wartości życiowe i ideologiczne ukraińskich
studentów studiujących w Polsce 100

ILONA NOWAKOWSKA-BURYŁA, MARZENA OKRASA

- Wiedza i stosunek do mniejszości narodowych
jako element kompetencji międzykulturowej studentów 125

FORUM PEDAGOGÓW MIĘDZYKULTUROWYCH

DANUTA KOCUREK

- Działalność EuroInstytutu Polsko-Czesko-Słowackiego
w zakresie współpracy transgranicznej i międzykulturowej 149

ALEKSANDRA MINCZANOWSKA

- Samooceńca kompetencji językowej młodzieży z euroregionów
pogranicza polsko-czeskiego w zakresie języka sąsiadów 165

EUGENIUSZ SZYMIK

- Kształtowanie się tożsamości narodowej wybranych bohaterów
literackich 182

PRAKTYKA EDUKACYJNA

ANNA TWARDZIK

- Uwrażliwianie kulturowe dzieci w praktyce edukacyjnej 199

GABRIELA PIECHACZEK-OGIERMAN

- Szkoła w środowisku wielokulturowym i jej rola
w kształtowaniu tożsamości uczniów 217

RECENZJE

WIKTOR RABCZUK

Janina Urban:

*Mniejszości narodowe krajów Grupy Wyszehradzkiej
w procesach integracyjnych Europy – tożsamość młodzieży
mniejszości autochtonicznych* 233

ADELA KOŻYCKOWSKA

Aniela Różańska:

*Edukacja religijna młodzieży w warunkach pluralizmu religijnego
w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej
(Grupa Wyszehradzka: Polska, Czechy, Słowacja, Węgry)
– studium porównawcze* 234

ALINA SZCZUREK-BORUTA

Jolanta Muszyńska:

*Miejsce i wspólnota. Poczucie wspólnotowości mieszkańców
północno-wschodniego pogranicza Polski. Studium pedagogiczne* 238

EMILIA ŻYŁKIEWICZ-PŁOŃSKA

Hanna Komorowska, Lucyna Aleksandrowicz-Pędich (red.):

Coping with Diversity. Language and Culture Education 239

ROZPRAWY HABILITACYJNE I DOKTORSKIE

Prace habilitacyjne i doktorskie z zakresu edukacji
wielo- i międzykulturowej obronione w 2015 roku w dyscyplinie
pedagogika 247

KRONIKA

ANIELA RÓŻAŃSKA

Teoria i praktyka badań międzykulturowych.

Dylematy metodologiczne

Cieszyn – Ustroń, 8–10 czerwca 2015 roku 251

MARIUSZ KORCZYŃSKI, MARZENA OKRASA

Psychopedagogiczne problemy edukacji

i funkcjonowania człowieka – teoria i praktyka.

Zespół Problemowy nr 4:

Edukacja międzykulturowa dla przyszłości.

Od teorii do praktyki

Lublin, 26–27 listopada 2015 roku 258

DOROTA DOLATA

Pytania o Inność. Inny w moich oczach, Ja w oczach Innego

Cieszyn, 15 grudnia 2015 roku 266

BIBLIOGRAFIA

Prace z edukacji wielo- i międzykulturowej wydane w roku 2015 274

Nota o autorach 277

Contents

Introduction	11
---------------------------	----

ARTICLES AND TREATISES

ALINA SZCZUREK-BORUTA International voluntary service in the perspective of intercultural education	19
URSZULA MARKOWSKA-MANISTA, EWA DĄBROWA A learner as “the Other” in Polish educational space – a critical view on school in the context of cultural diversity	34

INTERCULTURAL EDUCATION WORLDWIDE

NIKOLAJ NAKAZNYJ, ANNA KYRPA European clubs or euroclubs as forms of introducing intercultural education and innovative technologies	55
SVETLANA SYTNYAKIVSKA Bilingual education of social sphere specialists in Ukraine (the case of Zhytomyr Ivan Franko State University)	65

RESEARCH REPORTS

EWA OGRODZKA-MAZUR Axiological preferences of children and youth from the Polish-Czech borderland – from material to post-material values	77
---	----

PIOTR DŁUGOSZ

- Towards Europe – life and ideological values
of Ukrainian students educated in Poland 100

ILONA NOWAKOWSKA-BURYŁA, MARZENA OKRASA

- Knowledge and attitude to national minorities
as an element of students' intercultural competence 125

FORUM OF INTERCULTURAL EDUCATORS

DANUTA KOCUREK

- The activity of Polish-Czech-Slovak EuroInstitute
in the field of transfrontier and intercultural cooperation 149

ALEKSANDRA MINCZANOWSKA

- Self-assessment of the linguistic competence concerning
the neighbours' language of the borderland youth
from Polish-Czech euroregions 165

EUGENIUSZ SZYMIK

- Shaping the national identity of selected literary heroes 182

EDUCATIONAL PRACTICE

ANNA TWARDZIK

- Cultural sensitization of children in educational practice 199

GABRIELA PIECHACZEK-OGIERMAN

- School in the multicultural environment
and its significance for shaping learners' identity 217

REVIEWS

WIKTOR RABCZUK

Janina Urban:

*National minorities of the Visegrad Group countries
in the processes of European integration**– the identity of youth from autochthonic minorities* 233

ADELA KOŻYCKOWSKA

Aniela Różańska:

*Religious education of youth in the conditions of religious
pluralism in selected countries of East-Central Europe**(Visegrad Group: Poland, the Czech Republic, Slovakia, Hungary)**– a comparative study* 234

ALINA SZCZUREK-BORUTA

Jolanta Muszyńska:

*Place and community.**The feeling of commonality experienced by inhabitants
of the North-Eastern borderland of Poland.**A pedagogical study* 238

EMILIA ŻYŁKIEWICZ-PŁOŃSKA

Hanna Komorowska, Lucyna Aleksandrowicz-Pędich (eds):

Coping with diversity. Language and culture education 239**HABILITATION AND DOCTORAL THESES**

Habilitation and doctoral theses on multi- and intercultural education

defended in 2015 in the discipline pedagogy 247

CHRONICLE

ANIELA RÓŻAŃSKA

Theory and practice of intercultural studies.

Methodological dilemmas

Cieszyn – Ustroń, 8–10th June, 2015 251

MARIUSZ KORCZYŃSKI, MARZENA OKRASA

Psychopedagogical problems of human education

and functioning – theory and practice. Problem Team No. 4

Intercultural education for the future. From theory to practice

Lublin, 26–27th November, 2015 258

DOROTA DOLATA

Questions about Otherness. The Other in my eyes,

Me in the eyes of the Other

Cieszyn, 15th December, 2015 266**BIBLIOGRAPHY**

Works on multi- and intercultural education published in 2015 274

Biographical notes 277

Wprowadzenie

Wartością niezbędną we współczesnym świecie jest – zdaniem m.in. A. Kłóskowskiej – otwartość kultur, która nie oznacza jednocześnie braku selekcji przyswajanych wpływów. Tylko życzliwe zwrócenie się w stronę innych kultur, prawdziwie personalistyczne spojrzenie na inne społeczeństwa, a tym samym na poszczególne jednostki tworzące to społeczeństwo, może dać podstawę do budowania nowej przestrzeni międzykulturowej¹. Nie może to jednak oznaczać bezkrytycznej akceptacji wszelkich wpływów kulturowych. Przewidywanie wartości innych kultur powinno odbywać się na zasadzie otwartości popartej życzliwym krytycyzmem, z jednoczesnym zaakceptowaniem i zaakcentowaniem niezbywalnego prawa każdego człowieka do wolności. W związku z niemożnością zahamowania współczesnych procesów globalizacyjnych zagadnienie to jest i nadal będzie aktualne. Aby jednak konsekwencje tych procesów nie prowadziły do szeregu konfliktogennych napięć, potrzebna jest idea wyznaczająca zasady postępowania. Taką ideą może stać się uniwersalizm, otwarty na wszelkie tematy, pytania i zarzuty. „Powinien on kierować się raczej ku podejściu całościowemu, a nie fragmentarycznemu. Nie znaczy to bynajmniej, że uniwersalizm jest wrogo nastawiony do różnorodności. Rodzaj całości, który jest odpowiedni dla otwartego procesu myślenia, toleruje i sławi indywidualność, różnice, a nawet odmienne zapatrywania. Ale ponad tym musi istnieć całkowita jedność i harmonia, fundamentalny zbiór zasad akceptowany przez wszystkich myślicieli”².

Można w tym kontekście sformułować ważne pytanie: czy wartości, tradycje konstytuujące tożsamość poszczególnych narodów nie ulegną zatarciu w procesie konstruowania uniwersalnego zbioru zasad? Odwołując się do interesującej tezy M. Grygierek, zgodnie z którą silne poczucie tożsamości, wynikające z zakorzenienia w rodzimej tradycji, rodzi otwartość prowadzącą

¹ A. Kłóskowska: *Kultury narodowe wobec globalizacji a tożsamość jednostki*. „Kultura i Społeczeństwo” 2002, nr 2, s. 159.

² A. Andersen: *Istota Uniwersalizmu*. W: J. M. Dołęga, J. Kuczyński, A. Woźnicki (red.): *Szkoła przeżycia cywilizacyjnego*. Warszawa 1997, Wydawnictwo Naukowe „Scholar”, s. 96.

do uniwersalizmu, można przyjąć, iż uniwersalizm i rodzimność nie są antagonistami, a wręcz, że czerpią one ze wspólnych doświadczeń, ujawniając bogactwo ludzkich postaw. „Autentyczne i żywe kultury dają możliwość pełniejszego rozumienia prawd uniwersalnych [...]. Dążenie do uniwersalizmu w nowej rzeczywistości nie jest fanaberią, lecz koniecznością. Daje szansę na bezkonfliktowe i owocne spotkanie z innymi. Istotne jest, aby dążąc do niego, nie rezygnować z własnych tradycji. Zakorzenie w lokalnej, etnicznej kulturze daje możliwość przyjmowania wartości uniwersalnych i jednocześnie chroni jednostkę przed rozmyciem tożsamości”³.

W piątym tomie „Edukacji Międzykulturowej” podjęto próbę nakreślenia najważniejszych problemów edukacji w Polsce i na świecie w kontekście wielo- i międzykulturowości. Otwiera go tekst Aliny Szczurek-Boruty nt. *Wolontariat międzynarodowy w perspektywie edukacji międzykulturowej*, w którym autorka po pierwsze – zwraca uwagę na możliwości zaspokajania potrzeb orientacyjnych, kształtowania orientacji życiowych, konstruowania tożsamości przez osoby zaangażowane, aktywne, działające na rzecz drugiego człowieka. Po drugie – uzasadnia, iż międzynarodowy zagraniczny wolontariat krótkoterminowy – workcamp – ma istotne znaczenie zarówno dla jego uczestników w zakresie odkrywania sensu życia, jak i propagowania idei pokoju na świecie, tolerancji, szacunku i dialogu międzynarodowego, a zatem realizacji celów i zadań edukacji międzykulturowej.

Analizy z zakresu edukacji międzykulturowej kontynuują Urszula Markowska-Manista i Ewa Dąbrowa, podejmując w swym opracowaniu próbę krytycznego spojrzenia na szkołę w kontekście zróżnicowania kulturowego, a przede wszystkim na miejsce ucznia odmiennego kulturowo w polskiej placówce oświatowej, dostosowywania rozwiązań programowych, organizacyjnych, dydaktycznych, wychowawczych i innych do jego potrzeb, jak również na relacje uczniów odmiennych kulturowo z nauczycielami. Odwołując się do rezultatów badań własnych oraz wyników innych raportów, stwierdzają m.in., że obecność dzieci obcokrajowców w polskich szkołach wymaga zrewidowania dotychczas podejmowanych działań oraz przygotowania placówek i środowisk wychowawczych na przyjęcie uczniów – cudzoziemców na podstawie wypracowanych międzyresortowych rozwiązań, adekwatnych do

³ M. Grygierek: *Tożsamość człowieka a zakorzenie w rodzimej kulturze*. „Rocznik Pedagogiczny” 2001, nr 24, s. 232; B. Śliwerski: *Uniwersalizm jako metanarracja alternatywnego myślenia w/o edukacji (na przykładzie wybranych współczesnych koncepcji pedagogicznych)*. W: E. Dubas, H. M. Griese, M. Dziegielewska (red.): *Uniwersalia w międzykulturowym porównaniu. Studium polsko-niemieckie*. Łódź 2008, UŁ, s. 55–74.

potrzeb i specyfiki pracy w wielokulturowych grupach dzieci i ich rodziców oraz środowisk lokalnych. Podkreślają zarazem, że szczególnej uwagi wymaga włączanie do programów wychowawczych i edukacyjnych treści edukacji międzykulturowej oraz promowanie otwartości i wartości współpracy w różnorodności od najmłodszych lat, a to z kolei wiąże się z podjęciem współpracy z władzami oświatowymi w społeczności lokalnej, z organizacjami pozarządowymi, środowiskami i związkami migrantów, mniejszości czy mediami⁴.

Tom piąty czasopisma zawiera także kontynuację zagadnień dotyczących edukacji międzykulturowej na świecie. Zawarte w tym dziale opracowania charakteryzują tym razem ukraińskie doświadczenia, problemy i perspektywy edukacji międzykulturowej. Zwraca się w nich szczególną uwagę zarówno na szkolne i akademickie kluby europejskie jako przestrzenie spotkania i dialogu międzykulturowego, jak również na potrzebę kształcenia dwujęzycznego współczesnych studentów – przyszłych pedagogów społecznych.

Zamieszczone w czasopiśmie kolejne teksty prezentują relacje i komunikaty z badań, forum pedagogów międzykulturowych oraz praktykę edukacyjną. Odnoszą się m.in. do problematyki przemian preferencji aksjologicznych dzieci i młodzieży z pogranicza polsko-czeskiego, wartości życiowych i ideologicznych cenionych przez ukraińskich studentów studiujących w Polsce oraz wiedzy i stosunku studentów do mniejszości narodowych jako wyznaczników ich kompetencji międzykulturowej. Charakteryzują ponadto zagadnienia dotyczące działalności EuroInstytutu Polsko-Czesko-Słowackiego w zakresie współpracy transgranicznej i międzykulturowej oraz samooceny kompetencji językowej młodzieży z euroregionów pogranicza polsko-czeskiego w zakresie czterech podstawowych sprawności: czytania, rozumienia, mówienia i pisania w języku mieszkańców sąsiedniego państwa. Eugeniusz Szymik, odwołując się w tekście *Kształtowanie się tożsamości narodowej wybranych bohaterów literackich* do utworów *Bambino* – Ingi Iwasiów, *Proszę bardzo* – Andy Rottenberg oraz *Czarny ogród* – Małgorzaty Szejnert, ukazał związek historii, a dokładnie migracji różnych ludów po II wojnie światowej, ze zmianą ich poczucia tożsamości.

Ważne miejsce w podjętych przez autorów rozważaniach zajmuje również praktyka edukacyjna, a szczególnie uwrażliwianie kulturowe młodego pokolenia żyjącego w środowiskach zróżnicowanych kulturowo oraz określenie

⁴ U. Markowska-Manista, E. Dąbrowa: *Uczeń jako „Inny” w polskiej przestrzeni edukacyjnej – krytyczne spojrzenie na szkołę w kontekście zróżnicowania kulturowego*. Tekst zamieszczony w tym tomie.

zadań współczesnej szkoły w zakresie kształtowania tożsamości kulturowej uczniów. G. Piechaczek-Ogierman, w opracowaniu *Szkoła w środowisku wielokulturowym i jej rola w kształtowaniu tożsamości uczniów*, wskazuje w tym zakresie na takie działania jak: rozwijanie tożsamości uczniów na wielu płaszczyznach (rodzinnej, regionalnej, narodowej, europejskiej), wprowadzanie w pluralizm kulturowy i wyznaniowy, kształtowanie podmiotowości i autonomii uczniów, wprowadzanie w świat wartości uniwersalnych, rozwijanie postaw otwartości i tolerancji czy wyposażenie uczniów w wiedzę o własnym regionie – historyczną, geograficzno-przyrodniczą i literacką. Podkreśla ponadto – odwołując się wybranych opracowań teoretycznych i komunikatów z badań publikowanych od ponad 25 lat w serii „Edukacja Międzykulturowa” – że wdrażanie treści z zakresu edukacji międzykulturowej i regionalnej w środowisku wielokulturowym (przez nauczycieli o różnie ukształtowanej tożsamości) wymaga systematycznego wsparcia nie tylko metodycznego, ale przede wszystkim merytorycznego⁵.

Przedkładany Czytelnikom kolejny numer czasopisma „Edukacja Międzykulturowa” zawiera także recenzje wybranych publikacji oraz wykaz prac z edukacji wielo- i międzykulturowej wydanych w 2015 roku, jak również kronikę najważniejszych wydarzeń naukowych z tego samego roku. Wzbogacenie prezentowanych materiałów stanowi wykaz rozpraw habilitacyjnych i doktorskich z zakresu edukacji wielo- i międzykulturowej obronionych w dyscyplinie pedagogika.

* * *

W imieniu zespołu redakcyjnego i Rady Naukowej czasopisma „Edukacja Międzykulturowa” pragnę podziękować wszystkim recenzentom i autorom za twórczy namysł nad problematyką wielo- i międzykulturowości.

Wydanie tego numeru czasopisma „Edukacja Międzykulturowa” stało się możliwe dzięki niezmiennej przychylności i pomocy władz akademickich Uniwersytetu Śląskiego Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie oraz Wydawnictwa Adam Marszałek.

Ewa Ogrodzka-Mazur
redaktor naczelny

⁵ G. Piechaczek-Ogierman: *Szkoła w środowisku wielokulturowym i jej rola w kształtowaniu tożsamości uczniów*. Tekst zamieszczony w tym tomie.

Bibliografia

- Andersen A.: *Istota Uniwersalizmu*. W: J. M. Dołęga, J. Kuczyński, A. Woźnicki (red.): *Szkoła przeżycia cywilizacyjnego*. Warszawa 1997, Wydawnictwo Naukowe „Scholar”.
- Grygierek M.: *Tożsamość człowieka a zakorzenienie w rodzimej kulturze*. „Rocznik Pedagogiczny” 2001, nr 24.
- Kłoskowska A.: *Kultury narodowe wobec globalizacji a tożsamość jednostki*. „Kultura i Społeczeństwo” 2002, nr 2.
- Markowska-Manista U., Dąbrowa E.: *Uczeń jako „Inny” w polskiej przestrzeni edukacyjnej – krytyczne spojrzenie na szkołę w kontekście zróżnicowania kulturowego*. Tekst zamieszczony w tym tomie.
- Piechaczek-Ogierman G.: *Szkoła w środowisku wielokulturowym i jej rola w kształtowaniu tożsamości uczniów*. Tekst zamieszczony w tym tomie.
- Śliwerski B.: *Uniwersalizm jako metanarracja alternatywnego myślenia w/o edukacji (na przykładzie wybranych współczesnych koncepcji pedagogicznych)*. W: E. Dubas, H. M. Griese, M. Dzięgielewska (red.): *Uniwersalia w międzykulturowym porównaniu. Studium polsko-niemieckie*. Łódź 2008, UŁ.